

Doktor i storm – M/S Royal Viking Sea

Innledning av Otto H Næsgård Andersen:

I Vadsø bor det en pensjonert lege ved navn Aage Hegge Hansen. Han har hatt en meget allsidig og interessant tjeneste som lege rundt om i Finnmark, deriblant nesten 30 år i Vardø som distriktslege og kommunelege I.

Siste halvår av 1978 var han skipslege på Royal Viking Sea, riktignok var skipet på den tid ute av Klaveness sin eie, men jeg antar at ”atmosfæren fra Klaveness-tiden” enda hang igjen i skipet. En skipslege var vel for de fleste av oss, en temmelig ukjent stillingsbenevnelse til sjøs, med unntak av de Klaveness-seilerne som var påmønstret dette cruiseskipet, da det seilte for vårt gamle rederi. De fleste av oss hadde vel ingen annen erfaring med legestanden ombord i et skip, enn kjennskap til kombinasjonen ”Overstyrmann / lege / kirurg”. Og for noen, ei sprøyte i baken, dersom man hadde vært ”uheldig” på land! Men alle har vel hørt om at overstyrmenn faktisk har foretatt blant annet blindtarmoperasjoner, etter instruks fra leger ved Haukeland Sykehus, via radio!

Jeg har fått tillatelse fra Aage Hegge Hansen til å sende inn til Klaveness-siden et utdrag av hans artikkel ”Doktor i storm”, samt utdrag fra en e-mail, som begge omhandler hans tid som skipslege på Royal Viking Sea.

Primo 1979 sto det en artikkel samt et bilde i avisen Finnmarken, som omhandlet nettopp noen av offiserene ombord i dette cruiseskipet, samtlige av dem var finnmarkinger. Og i alle fall en av dem; sjefsradiooffiser Per Asbjørn Mikalsen fra Alta, hadde tidligere seilt i A. F. Klaveness & Co. A/S.

Heldigvis hadde Aage Hegge Hansen tatt vare på denne artikkel, og etter at han hadde foretatt en mindre redaksjonell endring mellom tekst og bilde, og dessuten redigert selve bildet, var det klart for å presenteres på Klaveness-siden.

Utdrag fra en e-mail til undertegnede:

”Jada, jeg var 6 måneder (siste halvår 1978) om bord i Royal Viking Line sin ”Royal Viking Sea”.

Skipet hadde en toårig seilingsplan - worldwide, det vil si at hele kloden ble besøkt i løpet av de to årene. Alle Royal Viking-skipene hadde samme opplegg, men de befant seg (selvsagt) på forskjellig sted i syklusen til enhver tid.

Jeg var med Sea fra Oslo til Nordkapp, deretter Østersjøen, og Middelhavet/Svartehavet, så crossingen over til Ft. Lauderdale i Florida, Karibien (bl.a. Virgin Islands og Aruba), Panamakanalen, Mexico, California, og jeg mønstret av i LA ved årsskiftet 1978/79, og fløy hjem til Vardø. Det tok flere uker å bli ”de-akklimatisert” – jeg fikk gåsehud og frøs bare jeg tittet ut gjennom vinduet!

Vi gjorde 8 fjortendagersturer ut fra Pireus: På med passasjerer (nesten bare amerikanere i øvre middelklasse, som hadde fløyet inn til Aten for det meste, ofte fra kombinert rundreise i Europa), og så via Istanbul inn i Svartehavet. Odessa, Varna, Sochi, Jalta, ut via Istanbul og Izmir til de greske øyer, Kos, Mykonos, Rodos, Kreta, og tilbake til Pireus for å skifte ut passasjerene.

På Rodos tok vi offiserene det helt piano, og ruslet til den litt luksuriøse fortauskaféen ved Mandrakihavna som jeg aldri husker hva heter. Der satt vi en time eller to, og ruslet tilbake igjen.

Men noen ganger tok vi taxi til Falirakistranda, og det var et fantastisk avbrekk fra cruisehverdagen. Det var det eneste stedet i løpet av de seks månedene vi ikke støttest på noen av passasjerene våre. Ikke en eneste én!”.

Utdrag fra artikkelen ”Doktor i storm”:

Utdrag begynner:

”I 1978 tok jeg permisjon i 6 måneder for å reise ut som lege på cruiseskip. Båten jeg fikk hyre på, hadde en verdensomspennende seilingsplan, og etter at jeg mønstret på i Oslo, gikk første tur til Nordkapp, det vil si til Honningsvåg. Mens vi lå ved kai, var det ruteskipsanløp, og jeg innrømmer at det var litt stas å kunne stå på brovingen og se ned på den mye mindre hurtigruta. Jeg syntes ellers ikke cruise-livet begynte for alvor før vi hadde gått sørover igjen og forlot gamle Norge. Selv da var de første par ukene ikke særlig eksotiske, all den tid vi var på et cruise i Østersjøen, innen vi gikk sørover for alvor og inn i Middelhavet.

En opplevelse må nevnes fra turen rundt i Østersjøen. Jeg og de 2 sykepleierne ombord hadde meget å gjøre med en eldre dansk dame (fru S), som måtte innlegges i skipets hospital med en akutt forverring av en alvorlig, kronisk tilstand. Jeg ville sende henne hjem med ambulansefly fra nærmeste havn, men hun insisterte på å bli ombord, og mente hun fikk samme behandling hos oss som hun pleide å få hjemme på Rigshospitalet.

Jeg ringte selvfølgelig til København for å diskutere tilfellet med hennes lege på sykehuset der, og fikk bekreftet at heller ikke Rigshospitalet hadde mer å stille opp med enn hva vi hadde i dette spesielle tilfellet. Fru S ble derfor værende ombord, og kviknet gradvis til, slik hun angivelig hadde gjort så mange ganger før i tilsvarende situasjoner. Men hun la beslag på det vi hadde av pleieressurser, så det var en lettelse å klappe til kai i København.

Inntektene av praksisen om bord ble delt mellom meg og sykepleierne, og det var en god slump vi hadde til gode etter den omfattende behandlingen av fru S. Vi fikk imidlertid ikke en cent før hun forlot skipet, bare en invitasjon til cocktail-party og lunsj hjemme hos henne, og beskjed om at jeg måtte ta med regningen. Den var i amerikanske dollars (USD), som var valutaen om bord.

En av sykepleierne måtte være igjen på skipet i henhold til regelverket, mens vi 2 andre fra hospitalet dro av gårde, sammen med noen flere av personalet, som også var inviterte, blant dem våre artister.

Og mens passasjerene til neste tur ble tatt ombord, var vi i selskap i en av byens fineste leiligheter. Oppdekningen sto i stil, og der var også en gjestebok som alle måtte skrive seg inn i.

I et ubemerket øyeblikk spurte fru S meg hviskende etter regningen, og så diskret jeg kunne dro jeg konvolutten fram fra innerlomma og rakte henne. Hun forsvant inn i et siderom, og kom snart etter inn i stuen igjen med den samme konvolutten, som hun ga meg tilbake.

Jeg antok at konvolutten nå inneholdt penger, og lot den gli ned i innerlomma, omgivelsene innbød ikke til pengetelling. Sykepleieren hadde ikke merket noe, og spurte litt engstelig da vi gikk om jeg hadde glemte regningen. Jeg klappet meg på lomma og sa at pengene var der, selv om jeg strengt tatt ikke hadde belegg for det.

Jeg var følgelig ganske spent da vi i fellesskap åpnet konvolutten, men fru S hadde sørget for å dekke regningen med god margin, der var 800 dollar ekstra - i tips!

Noen måneder senere fulgte vi den sydlige Atlanterhavsrute over fra Funchal (Madeira) til Fort Lauderdale i Florida. Det var lange, slake dønninger og flygefisk for baugen, akkurat som mine onkler hadde fortalt om da jeg var guttunge på ferie i Ofoten.

Plutselig ble en av mannskapet alvorlig syk med sprukket blindtarm. Han burde opereres med det samme, men vi lå et døgn unna rekkevidden til US Coast Guards helikoptre, og det var ikke annet å gjøre enn å klargjøre hospitalet for operasjon. Mens de 2 sykepleierne dekket opp, som det heter, bladde jeg i kirurgiboka - dette var jo 8 år etter mitt kirurgiske virke i Kirkenes - og jeg leste spesielt nøye om såkalt retrograd måte å fjerne blindtarmen på. Det vanlige er å lirke blindtarmen løs fra tuppen og inn mot basis, eller rota, der den er festet i tykktarmen, og så kappe den av der. Men hvis tuppen er betent og nærmest fastgrodd i tykktarmen, må blindtarmen fjernes retrograd, ved at man begynner med å kappe den av ved rota, og først deretter dissekerer den forsiktig fri fra tykktarmen, en litt mer krevende prosedyre. Og sannelig var det ikke akkurat det som måtte til nå.

Da vi ett døgn senere var innenfor Coast Guards rekkevidde, fikk jeg anrop med spørsmål om fortsatt behov for assistanse. En fantastisk service fra amerikanernes side, men da var pasienten frisknet såpass til at han like godt ble med skipet helt til Florida”.

Utdrag slutt.

Bilde og tekst fra artikkel i Finnmarken primo 1979:

På nyåret 1979 trykket avisa Finnmarken et bilde av fem sjøoffiserer fra cruiseskipet M/S Royal Viking Sea, med følgende bildetekst:

”Bildet er tatt 29. desember 1978, og viser fra venstre mot høyre: sjefselektriker Ørnulf With fra Berlevåg, sjefsradiooffiser Per Asbjørn Mikalsen fra Alta, maskinsjef Ole Bertheussen fra Tana, kjølemaskinist Arild Bekkeli fra Kirkenes, skipslege Aage Hegge Hansen fra Vardø”.

Bildet var også ledsaget av en artikkel, som Aage Hegge Hansen har laget av avskrift av nå den 17. april 2011. Teksten er som følger:

Finnmarkinger til sjøs.

Cruiseskipet M/S ”Royal Viking Sea”, som sist sommer bl.a. var tre turer til Nordkapp, seiler verden rundt, i motsetning til de fleste andre cruiseskip som kun holder til i Det karibiske hav.

Den 16. desember 1978 la skibet ut fra San Francisco og dagen etter fra Los Angeles på et såkalt jule- og nyttårsreise. Stemningen var på topp, ikke minst i offisersmessa, hvor hele 5 av offiserene var fra Finnmark.

Finnmarksaviser som fant veien til messa, forsvant umiddelbart fra bunken av annen, uinteressant lektyre. En uinnvidd kunne lett tro at velferden hadde glemte oss. Men forklaringen var enkel, og avisene egentlig lette å oppspore; i en eller annen av de 5 lugarene satt nemlig en finnmarking og ruget over dem mens han finleste nytt hjemmefra.

Tungemålet i messa bar også tydelig preg av tilstanden, og en oppgitt søring ga fra seg følgende hjertesukk: ”Et par karer til derfra, og vi kunne likeså godt heist FFR-flagget”.

”Royal Viking Sea”, sammen med sine to søsterskib, er av verdens største reisebyråer for kort tid siden kåret som de mest eksklusive av samtlige cruiseskib på de 7 hav, og passasjerene står i kø for å betale nærmere 1000 kr. pr. døgn for å seile med disse skibene. For dette beløp krever de luksus og service, og får det også.

Når dette leses, er skibet for lengst seilt ut på nye, spennende cruise. Den 7. februar drar skibet på en 70-dagers seilas til sydhavsøyene, Australia og Det fjerne Østen. Noen har i mellomtiden mønstret av, andre mønstret på, men det er stadig en stor kontingent finnmarkinger i offisersmessa, og de cruiser videre.

Bildet av de fem offiserene fra Finnmark ombord i Royal Viking Sea.

Fra venstre: Sjefselektriker Ørnulf With fra Berlevåg, sjefsradiooffiser Per Asbjørn Mikalsen fra Alta, maskinsjef Ole Bertheussen fra Tana, kjølemaskinist Arild Bekkeli fra Kirkenes, skipslege Aage Hegge Hansen fra Vardø.